

"Txetxènia és el Vietnam

Com a l'únic reformista de l'època de la *perestroika*, Grigori Iavlinski, de quaranta-tres anys, és l'última esperança dels demòcrates russos per a una veritable reforma econòmica. Després d'aprendre de manyà, va estudiar economia a Moscou i el 1982 va sotmetre a una anàlisi radical l'economia soviètica, cosa que li va costar l'ascens acadèmic. Posteriorment, Iavlinski va elaborar per al cap de partit Gorbaxov el "Pla de 500 dies" a fi d'introduir l'economia de mercat, i el 1990 va passar a formar part del govern rus. Tan sols tres mesos més tard va renunciar al càrrec de vice-primer ministre perquè es van retallar les seves propostes per a la privatització general. Va fundar un partit, el *Iàbloko*, que actualment representa el quart grup més fort de la Duma, amb el 10% dels diputats. Iavlinski té la intenció de presentar la seva candidatura en les eleccions presidencials del mes de juny.

—Grigori Aleksèievitx, vostè estava disposat a lliurar-se d'ostatge durant l'acció del comando terrorista txetxè. Creu que això hauria canviat alguna cosa en la manera brutal com Moscou ha solucionat el problema?

—De segur. El que ha passat ara s'hauria evitat si haguessin acceptat el meu oferiment. Tots els ostatges s'haurien salvat, i al mateix temps s'haurien posat les bases per a unes converses generals. Ara la qüestió és solucionar el conflicte txetxè, en comptes de continuar atiant-lo.

—Els militars i els protectors de l'estat han tingut en compte la seguretat dels ostatges?

—Els nostres militars són completament incapços de fer-ho, no ho han après mai...L'exèrcit, l'antic Exèrcit Roig, està educat per a matar. Continuament li ho van inculcar.

—Aleshores no se'ls pot confiar una missió com la de *Piervomàiskoie*.

—Això, ja fa temps que el nostre partit ho defensa. Hem reclamat al Parlament que l'exèrcit es mantingui al marge de les agitacions internes. Però els nostres opositors, en especial els comunistes, hi estaven en contra.

—L'onada d'agafar ostatges va continuar: 29 tècnics energètics russos a Grozni, i gairebé 200 turistes, la meitat russos, en un vaixell a la mar Negra. Vostè negociaria amb el president txetxè Dudàiev si els seus comandos agafen més presoners?

—De seguida. Jo vaig aconsellar Ieltsin per carta que truqués a Dudàiev, que li recomanés l'alliberament dels ostatges i que immediatament després iniciés negociacions sobre totes

Grigori Iavlinski, únic reformista de l'època de la 'perestroika' i ara cap del grup parlamentari demòcrata a la Duma, és l'últim bastió dels demòcrates russos.

En aquesta entrevista parla sobre la massacre de Piervomàiskoie.

les qüestions discutides. Només així es pot superar el conflicte.

—El general Aleksandr Lèbed, que el 1992 va forçar i va mantenir la pau a Moldàvia, havia ofert inútilment a Ieltsin que, si rebia plenitud de poders per a donar ordres, superaria el conflicte de *Piervomàiskoie* vessant la mínima sang possible.

—Crec que aquest oferiment va ser força naïf, moldaus i txetxens no són pas d'equiparar. Combatien d'una manera molt diferent.

—En el fons, per què Moscou no permet als txetxens que surtin de la Federació?

—El veritable motiu de la guerra no van ser els desigs d'abandonar la Federació. Aquesta guerra va esclatar perquè un príncep local desobedient s'havia rebel·lat contra Moscou. A Alemanya també hi havia un país que es va negar a acceptar la Constitució...

—Baviera.

—Els pobles de muntanya són tossuts. Però solament a casa nostra s'ha tractat aquesta irreductibilitat amb una pressió rígida. Es van treure de la màniga un govern d'oposició i aleshores encara el van proveir d'armament perquè, tot seguit, dues forces armades poguessin ser instigades l'una contra l'altra. Es cap meravella que els txetxens vulguin escindir-se d'aquest estat central?

—Nosaltres no ens n'hem meravellat mai, però el seu president sí.

—En el fons, amb aquesta guerra, Ieltsin simplement volia sumar punts polítics. Tot va començar després de la victòria electoral de Jirinovski el 1993. Al Kremlin van pensar llavors d'alliçonar amb mà dura els desobedients caucàsians, i això es va imposar a la població russa.

—Vostè encara té dubtes que Ieltsin vulgui tornar a ser candidat?

—Ieltsin tendeix a canviar les seves concepcions de vegades rapidíssimament. En sap molt, de fer virades. Ara ho està tornant a fer: algunes de les coses que disposa són absolutament contràries a la llei, com ara totes aquestes planes majors i comissions. Però ja no se n'estranya ningú, ni tan sols no s'arriba a discutir.

—L'home que el 1991 va deturar els tancs dels revoltats s'ha convertit en un que els engega, els tancs, i que també els fa desaparar. Els electors ho gratificaran, això?

—El que l'elector rus pensa de Ieltsin, ho ha demostrat clarament en les eleccions al Parlament: el partit del seu primer ministre Txernomirdin, Casa Nostra Rússia, ha aplegat tots els vots potencials de Ieltsin i tanmateix resta sota el 10%.

le Ieltsin"

Grigori Iavlinski s'ha configurat com l'última esperança del demòcrates russos. Aquest polític aposta per una veritable reforma econòmica, per un canvi cap a la democratització del país i es manifesta contrari a la intervenció en Txetxènia encapçalada pel president Borís Ieltsin.

—Cap possibilitat per a Ieltsin de mantenir-se en el càrrec cinc anys més?

—Avui, clarament no.

—I el juny vinent?

—No sé d'on vol treure els vots. Si continua actuant així, no sumarà punts.

—Les eleccions al Parlament han demostrat que els demòcrates tampoc no troben gaire ressò en el poble cansat de reformes. Costat a costat dels victoriosos comunistes, tempta Ieltsin fortuna en la restauració?

—Aquest tomb és molt imaginable.

—Per què se separa precisament ara dels seus darrers companyons de lluita a les files dels demòcrates, el pro-occidentalista ministre d'Exteriors Kòzirev, el cap de la seva secretaria Filàtov i ara també el gran partidari de la privatitzador Txubais?

—Perquè els comunistes han sortit guanyadors en les eleccions a la Duma. Quan Jirinovski va guanyar les eleccions anteriors, Ieltsin va ordinar la guerra de Txetxènia. I després que els comunistes han guanyat fa un mes, es deslliura dels darrers demòcrates.

—La gent nova que té la gràcia de Ieltsin —sobretot Nikolai Iegòrov, fins fa poc el seu encarregat dels cosacs i ara al capdavant de l'aparell del Kremlin— són un senyal que mostra que Ieltsin es va allunyant tant d'Occident com del curs democràtic?

—Això potser vol dir que els funcionaris del Kremlin d'aquí a poc aniran equipats amb gorses de cosac. Iegòrov va ser foragitat de ministre per a les Nacionalitats després del drama dels ostatges de Budionnovsk. I els dies de la tragèdia dels ostatges de Kizliar torna a rebre un càrrec molt influent.

—Quines conclusions en treu vostè?

—El nostre grup parlamentari va exigir llavors la dimissió de tots els qui eren responsables de la guerra del Caucas i, especialment, de les decisions errònies a Budionnovsk. Ieltsin llavors no volia sacrificar el ministre de Defensa Gràtxov, ni Lobov, el secretari del Consell de Seguretat Nacional, però van haver de dimitir els ministres de Seguretat, d'Interior i de les Nacionalitats. Que Iegòrov celebri ara la seva tornada, per a nosaltres és molt seriós. D'altra banda, Ieltsin continuarà promovent un bon veïnatge amb Occident i amb aquestes decisions personals espera que copsarà, sobretot, el suport del poble...

—...Inútilment, si l'hem entès bé?

—Els ciutadans només esperen una decisió seva: que es retiri voluntàriament. És l'única cosa que avui encara pot donar una alegria a la gent.

—I sobretot al seu competidor Iavlinski?

—Per Borís Ieltsin com a persona i com a personalitat sento el mateix respecte de sempre. Però quan es tracta de qüestions polítiques i econòmiques, m'oposo decididament a Ieltsin.

—El periodista moscovita Tretianov aconsella a Ieltsin que pacti una aliança amb vostè.

—Per a això, Ieltsin hauria de fer moltes concessions a les meves demandes: cessar la guerra a Txetxènia, donar garanties clares per a la continuació de les reformes, desmonopolitzar, privatitzar, establir macroeconòmica. A banda, jo hauria de tenir mans lliures en totes les qüestions del gabinet i en la configuració de les relacions amb l'Occident. En resum, només em veig al capdamunt d'un govern democràtic.

—I si la proposta li vingués del presidencial Lèbed?

—En aquest cas també m'hauria d'haver decidit a no presentar-me jo mateix com a candidat. Aleshores sí que es podria pensar en un repartiment de papers. Jo el conec poc, el general Lèbed. Sens dubte és un oficial honrat, però amb això no n'hi ha prou per a governar Rússia en èpoques com aquesta. Però això no significa que jo no estigui obert a totes les possibles discussions.

©Der Spiegel-EL TEMPS

Traducció: Carme Gala